

TOEGEWORPEN NAMEN

DOOR FRANS SLAGER

De toegeworpen namen zijn als wilde bloemen, die zich zelf zaaien, wortel schieten en vast met hun vezels in de bodem grijpen, in onvervreemd eigendom van de grond, waaraan ze zijn ontsproten. De toegeworpen namen tieren welig naast de gladgeschoren hof van administratieve zorgen ten stadhuis; zijn betere en meer ter zake doende aanwijzingen die de wettelijke vervangen; de plaatselijke taal meer schilderachtig maken, gemakkelijker voor 't gebruik en duidelijker. De toegeworpen naam kan het noodzakelijk kleed zijn, dat het gemis van ene andere naam vergoedt. Wanneer de Sjol, Sel van 't Gat, de Stan, de Witte, Fick van 't Vuurkot, de Patat, met de fanfare meetrekken naar de herberg van Jan van de Rol, dan kan men er verzekerd van zijn dat zo'n gezelschap aan den volke toebehoort, zoals de wolken aan de lucht, de bomen aan het bos en het water aan de zee. De toegeworpen namen zijn moeilijk te achterhalen in hun oorsprong, groei en wording, hun samenstel en oorzaak van waarom, wanneer — en hoe? Ze zijn de bakens in de grote vlakte, het richtpunt en het uitgangspunt, het middel en tegelijk het doel. De wegwijzers aan de lange wegen vanwaar men veilig kan komen in de meest verlaten oorden van de heide; de afstandmeters met nog 'n „klein kwartierke“ van het begeerde doel: het verborgen huizeke met tinnen bord en kandelaars of antiek madonnabeeld; de weiden vol met champignons. Ze zijn de namen die men kennen moet en zuinig moet bewaren, zoals de goede munt, die mogelijkheden opent ter bereiking van het doel. Verdoold zijnde in het eenzaam land is de weg terug te zwaarder als men de Sjol niet kent of weet wonen; van dáár uit gaat de weg links en dan naar rechts, zal alles best in orde ko-

men, het pad door de brandende zon of langs beslijkte akkers korter zijn en lichter vallen. Verstoken van de goede munt der kennis blijft alles vreemd en bezwaarlijk, de harde ondervinding voorshands de strenge leermeesters met 'n eindeloze stoet van kwade kansen en verwarring, de onrust en de late thuiskomt, doornat en hongerig, bezoek van goede vrienden misgelopen, het werk ten achter en de meid naar huis, de vrouw bedroefd en dan... het zelfverwijft!

Wij moeten weten: dat de Sjol de Sjol is, waar hij woont en wie hij is, wat hij doet en laat, of hij vist en jaagt of niet. Of hij dorst heeft en hij drinkt, getrouwd of niet getrouwd en hoeveel kinderen hij heeft; goed of kwaad is met zijn vrouw. Wij dienen te weten: wie zijn vrouw is, van wien familie, hoe ze heet en waar ze woonde en geloven: dat zijn naam de Sjol is en geen andere. Wij luisteren dankbaar naar bijzonderheden over Sjeff van de Rol en nemen zeer in acht: dat Sjeff z'n vader de grootste pruimer was van gans de streek, in één dag gehele rollen tabak verpruimde; en onthouden goed van Fick uit 't Vuurkotje dat hij geen duivel of salamander is, maar naarstig verver, die uit het bijzijnde dorp naar hier verhuisde en in z'n vroegere woonplaats naast den molenaar woonde — die een vuurmolen had. Wij vragen niet naar het verblijf van de Barones en den Baron van Hemelvoorde tot Hemelvoorde, maar naar het kasteel van... Adelin en sturen de meid naar de winkel van Kneeps en niet naar Pieter Langenberg en 't zijn Mieke Heemp en Menneke Maas en — Bokman, die Zondags langs de hoof ter kerke gaan. 't Zijn de Pit, de lange Pit, de korte Pit, die onze vrienden zijn; de Kadot die vissen komt; 'n neef is van Gus Tremblement en van Mevrouw Cecile! We zijn gehoorzaam en oplettend en

spiegelen ons aan anderen. Een schip op strand is een bakken in zee.

Een dezer dagen was er een ooploopje in de dorpsstraat. Daar was een man uit den vreemde, met 'n auto, die bericht had voor een der aorpelingen en, niet ver van het huis waar hij zijn moest, vroeg naar Henricus Theodorus van Brakel, zoals op het adres stond. De lieden uit de buurtschap, waaronder de vrouw van den geadresseerde, wisten daar niemandal van. „Die mens, die woont hier niet,“ zei de vrouw. Maar een oude man krabde zich nadenkend achter de oren. „Henricus Theodorus van Brakel, is dat niet jouw vent, wien die naam toebehoort?“ vroeg hij — de „Stoef“.

Zo kwam licht in de duisternis en bereiken boodschappen geadresseerd: den heer de Stoef, bijgenaamd Henricus Theodorus van Brakel, zonder oponthoud hun doel. 'n Schip op strand is een bakken in zee!

Wij hebben vreemdelingen — in het land van Egypte — wegwijzers gemaakt omdat wij wisten, toen ze naar Jozef Kloosterman vroegen, dat ze den langen Flip beoielden. Wij denken met genoeg en brengen dank aan Louis, aan den Witten (Louis, Lowie, Lowieke, Lourietje, Wietje, Witte, de Witte) die ons al deze schone zaken leerde en onze toegewijde meester is.

